

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 6 marca 2024 r.

Poz. 2523

UCHWAŁA NR 6/247/2024 KOLEGIUM REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W POZNANIU

z dnia 28 lutego 2024 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) w związku z art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.) Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu:

stwierdza nieważność

uchwały Nr LXXVII/525/2024 Rady Gminy Stare Miasto z dnia 25 stycznia 2024 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis dla przedsiębiorców na terenie Gminy Stare Miasto w części obejmującej:

- w § 4 ust. 1,
- w § 6 pkt 1,

z powodu sprzeczności z przepisami wskazanymi w uzasadnieniu.

Uzasadnienie

Przedmiotową uchwałą doręczoną tutejszej Izbie w dniu 30 stycznia 2024 r., Rada Gminy Stare Miasto powołując się na art. 18 ust. 2 pkt 8, art. 40 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 7 ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, wprowadziła zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis.

Na podstawie art. 61 § 1 i 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 91 ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu zawiadomiła Przedstawicieli Gminy o wszczętym postępowaniu nadzorczym w odniesieniu do przedmiotowej uchwały, wyznaczając termin jej rozpatrzenia na dzień 28 lutego 2024 r.

Rozpatrując sprawę uchwały na posiedzeniu w ww. dniu Kolegium Izby ustaliło i zważyło, co następuje.

Stosownie do art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej kompetencji rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawie podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach. Przepisem rangi ustawowej zawierającym upoważnienie dla rady gminy do uchwalania aktu prawa miejscowego w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości jest art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70, z późn. zm.), zgodnie z którym rada gminy, w drodze uchwały, może wprowadzić inne zwolnienia przedmiotowe niż określone w ust. 1 oraz w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 r. Nr 188 poz. 1840, z późn. zm.).

W sytuacji, gdy uchwała w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości przewiduje udzielenie pomocy publicznej, uchwała taka – w myśl art. 20b ustawy o podatkach i opłatach lokalnych - powinna być podjęta z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej.

Korzystając z upoważnienia wynikającego z ww. przepisów Rada Gminy Stare Miasto postanowiła zwolnić z podatku od nieruchomości budynki, budowle lub ich części, w których dokonano nowej

inwestycji o charakterze przemysłowym lub usługowym, w wyniku których utworzono co najmniej 3 nowe miejsca pracy w przedsiębiorstwie podatnika oraz budynki zaadaptowane na prowadzenie działalności gospodarczej poprzez zmiany przeznaczenia obiektu budowlanego, który wcześniej nie był wykorzystywany do prowadzenia działalności gospodarczej (§ 2). Jednocześnie w § 1 ust. 1 uchwały Rada Gminy postanowiła, że zwolnienie z podatku od nieruchomości określone w niniejszej uchwale, stanowi pomoc de minimis udzielaną na warunkach określonych w rozporządzeniu Komisji (Unii Europejskiej) Nr 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L2023 poz. 2831 z 13 grudnia 2023).

Wraz z uchwałą do tut. Izby przedłożono dokumenty, z których wynika, że projekt badanej uchwały został przesłany Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Wniesione przez Prezesa UOKiK zastrzeżenia zostały uwzględnione przy podejmowaniu przedmiotowej uchwały. Zatem zostały spełnione wymogi wynikające z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 702).

W § 4 uchwały Rada Gminy wskazała okoliczności, w przypadku zaistnienia których zwolnienie z podatku od nieruchomości nie przysługuje. W § 4 ust. 1 Rada Gminy postanowiła, iż zwolnienie "nie przysługuje podatnikowi posiadającemu zaległości podatkowe wobec Gminy Stare Miasto od dnia zgłoszenia zamiaru korzystania z pomocy do dnia wygaśnięcia prawa do zwolnienia".

W ocenie Kolegium Izby regulacja § 4 ust. 1 badanej uchwały wykracza poza delegację wynikającą z przepisu art. 7 ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, uprawniającego radę gminy do wprowadzenia, w drodze uchwały, innych zwolnień przedmiotowych niż określone w ust. 1 ww. artykułu oraz w art. 10 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw, wskutek uzależnienia zwolnienia od braku zaległości podatkowych wobec Gminy Stare Miasto.

W orzecznictwie oraz w doktrynie utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym prawo do ustanawiania zwolnień przez radę gminy dotyczy wyłącznie tych zwolnień, które odnoszą się do pewnej kategorii przedmiotów opodatkowania, nie obejmuje natomiast prawa do ustanowienia zwolnień podmiotowo-przedmiotowych, to jest wyłączenia z opodatkowania pewnych kategorii podmiotów znajdujących się w określonej sytuacji faktycznej lub prawnej (por. K. Koperkiewicz-Mordel, Stanowienie przez rady gminy zwolnień i ulg podatkowych w podatkach i opłatach lokalnych. Finanse Komunalne z 2005 r., nr 1-2, s. 71).

Wynikający z art. 7 ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych zakaz ustanawiania przez rady gmin w drodze uchwały zwolnień o charakterze podmiotowym związany jest bezpośrednio z art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483, z późn. zm.), który stanowi, że ustanawianie kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy.

Zakaz ustanawiania przez rady gmin zwolnień o charakterze podmiotowym oznacza, że zwolnienie wprowadzone na podstawie upoważnienia zawartego w art. 7 ust. 3 ustawy może dotyczyć wyłącznie przedmiotów (takich jak np.: budynek, grunt, budowla), wykorzystywanych do różnego rodzaju działalności. Przedmiot ten winien być tak określony, żeby nie była możliwa identyfikacja konkretnego podatnika, a więc cechy przedmiotu muszą zostać tak w przepisie określone, żeby dotyczyły potencjalnie (hipotetycznie) nieoznaczonego indywidualnego podatnika. Należy przy tym zauważyć, że zwolnienie w każdym przypadku będzie w ostatecznym rozrachunku dotyczyło określonego podmiotu, a to z tej przyczyny, że konstrukcja podatku obejmuje zarówno przedmiot, jak i podmiot podlegający opodatkowaniu. W konsekwencji, nie ma też zwolnienia przedmiotowego, którego nie można przypisać określonemu podmiotowi. Utrudnienie to wymaga od rad gmin staranności w tworzeniu przepisów prawa miejscowego, przede wszystkim przy określaniu kryterium zwolnienia poprzez identyfikację przedmiotu, a nie podmiotu tego zwolnienia. W każdym przypadku, gdy bezpośrednio z ustanowionej normy wywieść można, kto podlega zwolnieniu, a nie tylko, jaki przedmiot obejmuje zwolnienie, zwolnieniu przypisać można charakter zwolnienia przedmiotowo-podmiotowego, a to oznacza przekroczenie ustawowej delegacji do ustanawiania zwolnienia określonego w art. 7 ust. 3 ustawy (por. wyrok NSA z dnia 23 października 2014 r., sygn. akt II FSK 2592/12, wyrok NSA z dnia 6 maja 2016 r., sygn. akt II FSK 2217/14).

W ocenie Kolegium Izby Rada Gminy uzależniając skorzystanie ze zwolnienia z podatku od nieruchomości od braku zaległości podatkowych wobec Gminy Stare Miasto, ustanowiła przesłankę o charakterze podmiotowym. Wskazane kryterium odnosi się bowiem w sposób jednoznaczny do cechy podatnika będącego adresatem zwolnienia (tj. do jego sytuacji finansowej), a nie wyłącznie do okoliczności dotyczących przedmiotów opodatkowania objętych tym zwolnieniem. W związku z tym zwolnienie

wprowadzone badaną uchwałą utraciło charakter zwolnienia wyłącznie przedmiotowego, a przybrało postać zwolnienia przedmiotowo-podmiotowego, co pozostaje w sprzeczności z art. 7 ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

Pogląd, że przepisy ograniczające zastosowanie ustanowionego zwolnienia z podatku od nieruchomości do podmiotów, które nie mają zaległości finansowych względem gminy, wprowadzają do konstrukcji tego zwolnienia elementy podmiotowe, przy pomocy których, w dacie podjęcia uchwały możliwe jest ustalenie konkretnych podmiotów, które będą objęte tym zwolnieniem, znajduje odzwierciedlenie w ugruntowanym orzecznictwie sądów administracyjnych.

W wyroku z dnia 16 września 2020 r., sygn. akt I SA/Po 378/20 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu stwierdził, że: "Słusznie zatem prokurator zarzucił w skardze, że zastosowane przez Radę Miasta w zaskarżonej uchwale kryteria ustalenia zakresu zwolnienia ustanowionego tą uchwałą odnoszą się zarówno do przedmiotu, jak i podmiotu opodatkowania. Należy zgodzić się ze skarżącym, że przepis § 5 ust. 3 zaskarżonej uchwały ograniczający zastosowanie zwolnienia ustanowionego w § 4 ust. 1 tej uchwały do podmiotów, które nie mają zaległości podatkowych wobec budżetu Miasta Poznania, wprowadziły do konstrukcji tego zwolnienia elementy podmiotowe, przy pomocy których w dacie podjęcia zaskarżonej uchwały możliwe było ustalenie podmiotów, które będą objęte tym zwolnieniem. Dzięki tym kryteriom w dacie podjęcia zaskarżonej uchwały możliwe było stwierdzenie, że zwolnienie to będzie przysługiwało konkretnym podmiotom, co do których organ miał wiedzę, że były one podatnikami wskazanymi w art. 3 u.p.o.l. w związku z przedmiotami opodatkowania wskazanymi w § 4 ust. 1 zaskarżonej uchwały i dodatkowo podmioty te nie miały wymagalnych niezapłaconych zobowiązań wobec gminy z dowolnego tytułu. Wprowadzone w § 5 ust. 3 zaskarżonej uchwały kryterium określenia zakresu zwolnienia ustanowionego w § 4 ust. 1 tej uchwały miało charakter wyłącznie podmiotowy, gdyż odnosiło się do cechy podatnika będącego adresatem zwolnienia i nie odnosiło się do okoliczności dotyczących przedmiotów opodatkowania objętych przedmiotowym zwolnieniem".

Stanowisko zaprezentowane w ww. wyroku WSA w Poznaniu podtrzymał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 7 kwietnia 2021 r., sygn. akt III FSK 3334/21.

Zgodne z powyższą linią orzecniczą są także m.in.: wyroki NSA: z dnia 5 kwietnia 2022 r. (sygn. akt III FSK 4860/21), z dnia 11 sierpnia 2020 r. (sygn. akt II FSK 646/20), wyrok WSA w Poznaniu z dnia 2 października 2019 r. (sygn. akt I SA/Po 475/19), wyrok WSA w Olsztynie z dnia 6 czerwca 2018 r. (sygn. akt I SA/Ol 233/18), wyroki WSA w Opolu: z dnia 3 września 2021 r. (sygn. akt I SA/Op 232/21), z dnia 25 lutego 2021 r. (sygn. akt I SA/Op 331/20), wyroki WSA w Białymstoku: z dnia 27 listopada 2020 r. (sygn. akt I SA/Bk 761/20), z dnia 7 października 2020 r. (sygn. akt I SA/Bk 511/20), wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 20 lipca 2021 r. (sygn. akt I SA/Bd 307/21), wyrok WSA w Szczecinie z dnia 20 listopada 2019 r. (sygn. akt I SA/Sz 489/19).

W związku z powyższym zasadnym jest stwierdzenie nieważności § 4 ust. 1 badanej uchwały.

Ponadto w § 6 pkt 1 przedmiotowej uchwały Rada Gminy postanowiła, iż *"Przedsiębiorca traci prawo do zwolnienia od podatku za cały okres jego przysługiwania w przypadkach gdy:*

1/ nie przekazał organowi podatkowemu pisemnych deklaracji o których mowa w § 5 ust 1 pkt.2 niniejszej uchwały,".

Zgodnie z § 6 pkt 1, podatnik korzystający ze zwolnienia, o którym mowa w § 2 niniejszej uchwały zobowiązany jest w terminie do dnia 1 marca każdego roku kalendarzowego do przedłożenia organowi podatkowemu pisemnych deklaracji o utrzymaniu nowo utworzonych miejsc pracy przez okres 3 lat.

Zatem Rada Gminy wprowadziła sankcję w postaci tego, że podatnik traci prawo do zwolnienia począwszy od dnia przyznania pomocy, jeśli nie dopełni obowiązku sprawozdawczego.

W wyroku z dnia 19 października 2023 r. sygnatura akt I SA/Wr 673/22 Sąd Administracyjny we Wrocławiu stwierdził, że "Przewidziana w uchwale rady gminy sankcja w postaci całkowitej utraty prawa do zwolnienia w podatku od nieruchomości (prawa do pomocy de minimis) jest sankcją niewspółmierną do stopnia uchybienia obowiązkowi sprawozdawczemu podatnika, przy braku uwzględnienia przyczyny uchybienia oraz braku uwzględnienia czy nowa inwestycja (będąca w istocie uzasadnieniem dla przyznania zwolnienia w podatku od nieruchomości) została utrzymana, a zatem bez wzięcia pod uwagę czy cel/przyczyna udzielenia zwolnienia od podatku w istocie nadal istnieje. Sankcja taka narusza wynikającą

z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z ze zm.) zasadę proporcjonalności."

W powyższym wyroku Sąd wskazał, że Rada jest uprawniona nie tylko do wprowadzenia danych zwolnień w podatku od nieruchomości, ale także do uregulowania pewnych zasad porządkujących korzystanie z przyznanych zwolnień podatkowych (pomocy de minimis), jednak wyłącznie w sytuacji, gdy nie narusza to innych aktów prawnych. W konsekwencji, w uprawnieniu do wprowadzania zwolnień podatkowych mieści się prawo do określenia, na jakich zasadach i w jakim okresie są one stosowane, byleby te postanowienia nie pozostawały w sprzeczności z innymi powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Zatem, zdaniem Sądu, o ile Rada miała prawo wprowadzić dodatkowe warunki o charakterze sprawozdawczo-informacyjnym, to jednak nie miała podstaw, by wprowadzić sankcję w postaci utraty prawa do zwolnienia (pomocy de minimis) za opóźnienie lub niezłożenie dokumentacji sprawozdawczo-informacyjnej, albowiem skutek taki jest nieproporcjonalny do przewinienia podatnika, jak również rozciąga się na wszystkie lata zwolnienia od podatku wstecz, co jest bezpodstawne w sytuacji, gdy spóźnienie może dotyczyć oświadczenia czy sprawozdania za dany rok. Brak złożenia lub spóźnione złożenie wymaganego oświadczenia przez podatnika nie może być traktowane jako skutkujące utratą prawa do zwolnienia od podatku za wszystkie lata wstecz, bowiem nie jest ot jednoznaczne ze stwierdzeniem, że podatnik nie utrzymał inwestycji w latach poprzednich, a więc, że w latach poprzednich nie spełniał kryteriów do zwolnienia w podatku od nieruchomości. Brak złożenia lub spóźnione złożenie przez podatnika oświadczenia (w szczególności bez wzięcia pod uwagę przyczyn takiego działania/zaniechania podatnika) nie może – bez naruszenia zasady proporcjonalności – skutkować całkowitym zniweczeniem prawa do zwolnienia od początku jego uzyskania.

Zatem przewidziana w uchwale Rady Gminy Stare Miasto sankcja w postaci całkowitej utraty prawa do zwolnienia w podatku od nieruchomości (prawa do pomocy de minimis) jest sankcją niewspółmierną do stopnia uchybienia obowiązкови sprawozdawczemu podatnika.

W związku z powyższym zasadnym jest stwierdzenie nieważności § 6 pkt 1 badanej uchwały.

Mając powyższe na uwadze Kolegium Izby postanowiło jak w sentencji.

Przewodnicząca Kolegium
Regionalnej Izby
Obrachunkowej w Poznaniu
(-) Grażyna Wróblewska

Pouczenie: Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, za pośrednictwem Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.